

Droogtemonitor

25 juli 2018 / nummer 2018-5

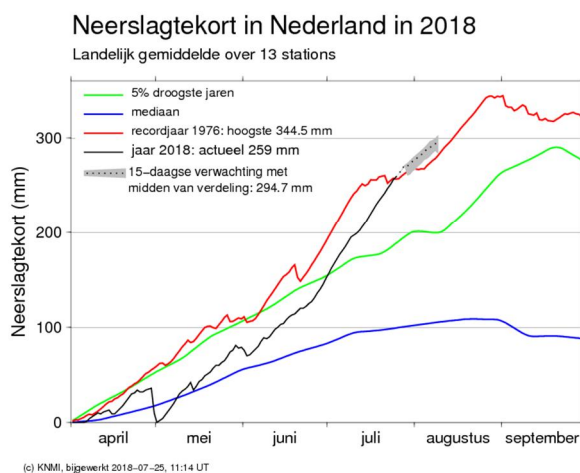
Het blijft droog, waterbeheerders nemen maatregelen

Het neerslagtekort is in heel Nederland de afgelopen week weer verder toegenomen. Landelijk gezien is er nog steeds sprake van een dreigend watertekort. Regionaal is er op sommige plekken daadwerkelijk sprake van een watertekort. Het blijft de komende periode droog en warm. Dit betekent dat Rijkswaterstaat en de waterschappen zich blijven voorbereiden op de fase waarin er sprake is van een landelijk watertekort.

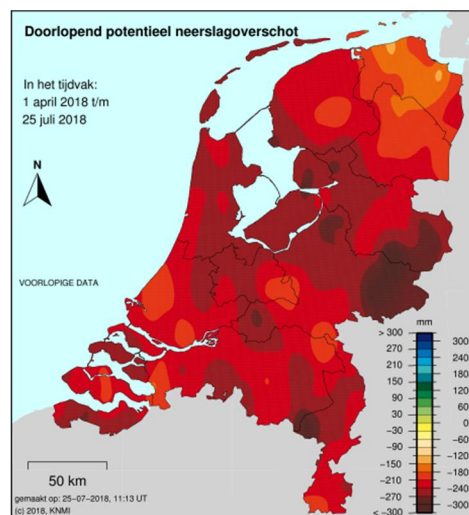
De verwachting is dat het neerslagtekort in de komende week zal stijgen naar 289 mm. Een dergelijk neerslagtekort ligt hoger dan eind juli in het recordjaar 1976 (zie figuur 1). De Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling (LCW) komt wekelijks bijeen en volgt de situatie op de voet.

Voor gebieden in Nederland waar water aangevoerd kan worden, is de aanvoer van water via de grote rivieren Rijn en Maas van groot belang. De wateraanvoer via de Rijn is in de afgelopen week gedaald tot rond 1060 m³/s. Als gevolg van enige neerslag in het Rijnstroomgebied is de verwachting dat de Rijnafvoer de komende dagen licht kan stijgen tot waarden rond 1100 m³/s. De afvoer van de Maas bij Sint Pieter ligt op dit moment rond 35 m³/s en is daarmee nog voldoende. Voor de langere termijn is de verwachting dat de afvoer van de Maas zal dalen. Om het waterpeil in het IJsselmeergebied op niveau te houden, adviseert de LCW om onttrekkingen tot het strikt noodzakelijke te beperken. Het zoutgehalte in een aantal watersystemen in met name het westen van het land loopt op, om dit te beperken wordt water aangevoerd via het Amsterdam-Rijnkanaal en is de Kleinschalige Wateraanvoer (KWA) ingezet. De watervraag is en blijft de komende periode zeer hoog. Op steeds meer plekken worden extra pompen ingezet om in de watervraag te voorzien. Gezien de weer- en afvoerverwachting zijn meer maatregelen niet uit te sluiten.

In de hoge zandgronden in Oost en Zuid Nederland is geen wateraanvoer mogelijk en daar is dan ook sprake van feitelijke watertekorten. De door de waterschappen ingestelde beregeningsverboden zijn essentieel om voldoende water te behouden voor kwetsbare gewassen en natuur. De waterschappen wijzen de gebruikers er nadrukkelijk op de beregeningsverboden na te leven. De waterkwaliteit is in de afgelopen week afgenomen, wat is te zien in het toegenomen aantal meldingen blauwalg, botulisme en vissterfte. De boezemkaden die gevoelig zijn voor droogte worden onverminderd door de waterschappen geïnspecteerd en besproeid.

Figuur 1. Landelijk gemiddeld neerslagtekort. Bron: KNMI

Figuur 2. Doorlopend potentieel neerslag-overschot. Bron: KNMI

Weer

In de stroomgebieden van zowel Rijn als Maas (inclusief Nederland) wordt weinig neerslag verwacht in de komende periode. Ook blijft het de komende periode relatief warm. Het neerslagtekort neemt hierdoor naar verwachting verder toe, zoals te zien in figuur 1.

Afvoer Rijn en Maas

De afvoer te Lobith is op 15 juli door het LCW criterium van 1200 m³/s gezakt. Afgelopen week is de afvoer van de Rijn verder gedaald tot rond de 1060 m³/s. Afgelopen weekend is er enige neerslag gevallen in het stroomgebied waardoor de afvoer de komende dagen tijdelijk iets zal stijgen naar ongeveer 1100 m³/s. Volgende week wordt er in het stroomgebied echter nauwelijks neerslag verwacht. Voor de langere termijn is er daarom een aanzienlijke kans op een afvoer onder 1000 m³/s.

Komende week valt weinig tot geen neerslag in het stroomgebied van de Maas en zal de afvoer te St. Pieter iets dalen tot rond 35 m³/s. In de komende twee weken neemt de kans toe dat de afvoer van de Maas onder het LCW-criterium van 25 m³/s bij St. Pieter komt.

Grondwater

In hoog Nederland is de grondwaterstand momenteel laag. In poldergebieden en kwelgebieden is de grondwaterstand gemiddeld tot laag. Over het algemeen is de grondwatervoorraad laag voor de tijd van het jaar.

Watertemperatuur en kwaliteit

De daggemiddelde watertemperaturen van de Rijn bij Lobith en de Maas bij Eijsden liggen momenteel ruim boven de 24 graden Celsius. De verwachting is dat de watertemperatuur de komende week verder zal stijgen. De watertemperatuur op de Twentekanalen is inmiddels zover opgelopen dat AKZO Hengelo op 25 juli de productie staakt. In de afgelopen week is de waterkwaliteit op veel plaatsen verder afgenomen. Er verschijnen meldingen van blauwalg, vissterfte, zuurstofloosheid, botulisme en bacteriën. Het aantal negatieve zwemadviezen en verboden is ook verder toegenomen. Rijkswaterstaat en waterschappen roepen op om alleen te zwemmen op officiële zwemlocaties in verband met veiligheid en waterkwaliteit. Voor actuele informatie zie www.zwemwater.nl of de zwemwater app.

Regionale bijzonderheden

De droogte begint zich steeds meer te manifesteren en zijn er steeds meer maatregelen nodig om gebieden van water (met voldoende kwaliteit) te voorzien. Ook loopt de verzilting in met name het westen van Nederland langzaam op.

In gebieden waar geen water aangevoerd kan worden, is in toenemende mate sprake van lage grondwaterstanden en droogval van watergangen. Het aantal onttrekkingsverboden uit oppervlaktewater neemt toe. Twee waterschappen hebben een verbod ingesteld op grondwateronttrekkingen rondom kwetsbare (grond)waterafhankelijke natuur. Dit om onherstelbare schade te voorkomen. Waterschappen roepen de gebruikers van oppervlaktewater onverminderd op om de onttrekkingsverboden na te leven en handhaven hierop. Diverse waterschappen vangen beschermde vissoorten (rode lijst) uit droogvallende beken weg om deze elders weer uit te zetten. De droogte zorgt voor schade aan natuur en landbouw.

Waar water aangevoerd kan worden is de watervraag onverminderd hoog en stijgende. Om in deze vraag te kunnen voorzien worden er door verschillende waterschappen extra pompen ingezet om lokale waterlopen op peil te houden. Veel waterschappen hebben de peilen opgezet en er wordt zoveel mogelijk water vastgehouden. Desondanks zijn er lokaal gebieden waar de waterpeilen moeilijk gehandhaafd kunnen worden. Ook in grote delen van gebieden waar water aangevoerd kan worden zijn de grondwaterstanden laag.

In gebieden met veenkades vinden kade-inspecties plaats, waarbij de omvang van het betreffende gebied steeds groter wordt aangezien het neerslagtekort oploopt. Daar waar nodig worden veenkades besproeid. Tot nu toe zijn er geen knelpunten geconstateerd.

Rijkswaterstaat voert bij de Irenesluizen (bij Wijk bij Duurstede) continu extra water aan om de regio van water te kunnen voorzien en verzilting van het Amsterdam-Rijnkanaal bij Diemen tegen te gaan. Bij Eefde wordt extra pompcapaciteit geïnstalleerd om de Twentekanalen op peil te kunnen houden voor scheepvaart en in de benodigde aanvoer voor landbouw en natuur te kunnen voorzien. Bij de Afsluitdijk en Haringvlietsluizen wordt geen water meer doorgelaten naar zee om water zoveel mogelijk vast te houden. Om zoveel mogelijk water te besparen, wordt bij verschillende sluisen zuinig geschut (pas schutten als de sluis echt vol is) en waar mogelijk water teruggepompt.

Verdeeld over Nederland is er sprake van enige mate van verzilting. In het westelijk deel van het Haringvliet en in de monding van de Hollandsche IJssel is soms sprake van verhoogde chloridegehalten. In de diepe droogmakerijen is er sprake van verzilting via opwellend grondwater. Ook zijn er verziltingsproblemen in de zuidelijke Amstelland boezem. In delen van het westen van Nederland is de watervraag dermate groot dat verziltingsbestrijding onder druk staat. Om het westen van Nederland van extra water te voorzien en de verzilting van de Hollandsche IJssel zo lang mogelijk te beperken is sinds dinsdag 24 juli de Kleinschalige Wateraanvoer (KWA) als maatregel ingezet.

Het peil van het Volkerak-Zoommeer wordt 5 centimeter lager gezet, zodat doorspoeling van West-Brabant eenvoudiger is. Bij de Afsluitdijk en Haringvlietsluizen wordt geen water meer doorgelaten naar zee om water zoveel mogelijk vast te houden. De LCW adviseert om zuinig om te gaan met de beschikbare watervoorraad in het IJsselmeergebied en de onttrekkingen tot het strikt nodige te beperken.

Scheepvaart

Voor de scheepvaart op de rijkswateren leidt de droogte -met uitzondering van de Geldersche IJssel- nog nergens tot grote hinder. Een gevolg van de lagere waterstanden is wel dat schepen minder diep geladen kunnen worden en dus minder vracht kunnen vervoeren. Daarnaast is bij verschillende sluisen het schutregime aangepast om waterafvoer te beperken

Door het inzetten van de Irenesluizen voor zoetwateraanvoer is beperkte hinder voor de scheepvaart mogelijk. Schippers wordt geadviseerd om de berichtgeving op www.vaarweginformatie.nl goed in de gaten te houden.

Het volgende droogtebericht verschijnt op 1 augustus 2018.

Overzicht afvoeren, peilen, watertemperatuur en zoutgehalten

23-07-2018

Colofon

Dit bericht is opgesteld door de Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling (LCW), onderdeel van het Watermanagement Centrum Nederland. De informatie in dit bericht is afkomstig van Rijkswaterstaat, de waterschappen en het KNMI.

Contact: wmcn-lcw@rws.nl, 06-55236824. Voor persvragen: 06-15182130